

Олександр Носирєв

кандидат географічних наук, доцент

доцент кафедри туризму і готельно-ресторанного бізнесу

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

(Харків, Україна)

ORCID: 0000-0003-4089-3336

e-mail: nosyriev.bf@khpі.edu.ua

Владислав Пашко

студент 2 курсу спеціальності «Готельно-ресторанна справа»

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

(Харків, Україна)

e-mail: vladyslav.pashko@emmb.khpі.edu.ua

Олександра Ніколаєва

студентка 2 курсу спеціальності «Готельно-ресторанна справа»

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

(Харків, Україна)

e-mail: oleksandra.nikolayeva@emmb.khpі.edu.ua

РОЗВИТОК ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

У всьому цивілізованому світі підприємства готельного та ресторанного господарства є одними із найбільш розповсюджених видів малого бізнесу, тому заклади та підприємства ведуть між собою постійну боротьбу за сегментацію ринку; за пошук нових та за утримання постійних споживачів їхньої продукції та послуг.

Усі заклади та підприємства повинні мати високий рівень конкурентоспроможності, основу якого формують інновації та ефективна

реалізація інноваційної стратегії та політики підприємств. основні тенденції готельного і ресторанного бізнесу охоплюють напрями інноваційної політики підприємств (впровадження нових технологій, техніки, вдосконалення продукції й послуг, застосування нових управлінських рішень) та враховують сучасні форми здорового харчування, безпеки та відпочинку населення. Однак у процесі глобалізації з'являються й серйозні проблеми. Надмірна стандартизація характеристик споживання й моделей пропозиції послуг у низці країн впливає на місцеву культуру.

Тому тенденціям до інтернаціоналізації й уніфікації протистоять тенденції збереження унікальності й національної самобутності. Так, у ресторанному господарстві спостерігається стійка тенденція розвитку тематичних ресторанів, зокрема на основі кулінарних традицій різних країн [1].

Для ефективної роботи закладів готельно-ресторанного бізнесу потрібно впроваджувати автоматизовані інформаційні системи управління, що дасть змогу реалізувати програми ресурсозбереження та енергозбереження, підвищувати кваліфікацію обслуговуючого персоналу та продуктивність його праці, поліпшувати якість виконуваних робіт і послуг, скорочувати час надання послуг, підвищувати якість обслуговування гостей.

Основною метою розвитку готельно-ресторанного бізнесу має стати пошук нових шляхів, які забезпечували б прогрес даної галузі не лише на короткостроковий період, а у глобальному просторі на довготривалу перспективу.

У найближчій перспективі готельно-ресторанний бізнес в Україні має зростати за рахунок якості та оригінальності наданих послуг, і це буде стосуватися не лише брендових підприємств, а й середнього і малого бізнесу. Існуючим закладам варто створювати мережі з універсальним набором послуг і високим рівнем обслуговування, що дасть можливість домінувати на ринку. Потрібно створювати сприятливий інвестиційний клімат на всіх рівнях для залучення іноземних та вітчизняних інвестицій, залучати державу для

підтримки великих інвестиційних проєктів. Тільки за таких умов розвитку готельно-ресторанного господарства Україна може стати новим рівноправним учасником світового ринку [2].

Сучасний світовий ринок готельно-ресторанних послуг давно сформувався і стабільно розвивається в більшості країн світу на основі суттєвої матеріально-технічної бази та забезпечує роботою мільйони працездатних людей, що позитивно впливає на економіку країн.

Ураховуючи світовий досвід, можна визначити пріоритетні напрями в розвитку готельно-ресторанної індустрії: впроваджувати новітні інформаційні комп'ютерні технології на підприємствах; диверсифікувати послуги та концентруватися на потребах і запитах клієнтів, персоніфікувати обслуговування; поглиблювати концептуалізацію та спеціалізацію об'єктів готельного-ресторанного бізнесу; створювати національні та міжнародні ланцюги внаслідок глобалізації світового господарства [3].

Прослідковується чітка залежність діяльності всіх підприємств сфери гостинності саме від кількості туристів, які є основними споживачами послуг. Новими тенденціями у закладах розміщення та харчування стають колівінги, коворкінги, комплекси з повними циклами, нові формати заміських готелів, конференц-послуг та ресторанів.

Тобто підприємства сфери гостинності стають ще більш гнучкими не лише до бажань гостей, а й до змін навколишнього середовища. Для того, щоб сфера гостинності ефективно функціонувала, необхідна не лише адаптація підприємств, а й підтримка уряду та сприятливі умови для подальшого ведення бізнесу [4].

З метою швидкої адаптації до нових умов необхідно використати світовий досвід та запровадити нові напрями та стратегії, а саме: технологізацію, реінжиніринг, краудсорсинг, бенчмаркінг, систему управління якістю, які допоможуть готельно-ресторанному бізнесу вийти з кризи та функціонувати, отримуючи додатковий дохід.

Сфера обслуговування, у тому числі туристичні послуги та готельно-ресторанний бізнес, будуть хоч і в меншій кількості, затребувані громадянами та туристами, але ці послуги потрібні в новій якості в сучасних умовах.

Розвиток готельно-ресторанного бізнесу в Україні – це дохід для держави, надання нових робочих місць та поліпшення соціально-економічної ситуації. Але криза пандемії призупинила налагоджену роботу і цього бізнесу теж.

Велика кількість підприємств була змушена припинити існування у туристичному та готельно-ресторанному бізнесі, а ще значна кількість знаходиться на межі банкрутства. Але ті сильні, що залишились, повинні пристосуватися до нового існування в інших умовах [5].

Розвиток суб'єктів готельно-ресторанної індустрії в Україні – це досить перспективний напрямок, якому сприяють умови й надлишок рекреаційних ресурсів. Однак, не варто лише на цьому зосереджувати увагу, оскільки є й інші фактори, від яких залежить цей процес. Зокрема це законодавче регулювання, нестабільна економічна та політична ситуація в країні.

З огляду на те, питання стабілізації впливу зазначених факторів залишається одним із важливих завдань забезпечення розвитку готельно-ресторанного бізнесу [6].

Застосування новітніх технологій, підвищення кваліфікації персоналу готельного бізнесу, інноваційні підходи та досвід інших країн світу дозволяє готельєрам підвищити ефективність свого бізнесу, якість обслуговування та надання нових ексклюзивних послуг, але зараз ці послуги повинні надаватися в умовах пандемії. І ті підприємства, які зможуть розробити нові напрями та стратегії вже зараз, стануть займати ще більший сегмент ринку.

Зараз у сфері готельно-ресторанного бізнесу є жорстка конкуренція, ресторатори та готельєри пропонують нові послуги, тематичні дизайни приміщень, ексклюзивні вечірки, банкети до днів народження, весіль, фотозони, послуги з надання конференц-залів тощо. Зараз потрібно, що є дуже складним завданням для готельного бізнесу, зберегти інфраструктуру у дієвому

стані, спробувати уникнути втрат або зменшити скорочення персоналу до мінімуму.

Нині «вийти в нуль» тепер здається дуже успішною та для багатьох практично нездійсненою стратегією. Самими небезпечними на сьогодні є невідомість та невизначеність ситуації, з якою зіткнулися не тільки готельєри, але і весь бізнес загалом [5].

Сучасний готельно-ресторанний бізнес як економічне явище є ефективним засобом збереження культурної спадщини та рекреаційних зон України, що сприяє прискореному розвитку національної економіки, характеризується високим рівнем ефективності й швидкою окупністю інвестицій.

Завдяки переформатуванню організаційних підходів до вимог пандемії й воєнного стану, створення готельного продукту та послуг харчування стає мультиплікатором росту національного доходу, зайнятості та розвитку місцевої інфраструктури, дозволяє підвищити рівень життя населення, виступає як механізм перерозподілу національного доходу.

Готельно-ресторанному бізнесу доведеться трансформуватися і розвиватися й надалі: збільшувати роль інтернету та соціальних мереж у формуванні споживчих переваг і поведінки гостей; інтегруватися з сервісами онлайн-бронювання; впроваджувати оплату онлайн; відкривати коворкінги у готелях; впроваджувати досвід міжнародних операторів щодо управління секторами сервісних апартаментів; шукати нові форми співпраці; використовувати нові технології ведення бізнесу [6].

Список використаних джерел:

1. Борисова О. В. Тенденції розвитку готельно-ресторанного бізнесу в Україні. Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг,

2012. Вип. 1(2). С. 331-338. URL:
<http://elib.hduht.edu.ua/bitstream/123456789/3491/1/50.pdf>

2. Ковальчук Т. Г. Перспективи розвитку готельно-ресторанного бізнесу в Україні в умовах глобалізації світового господарства. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. Ужгород, 2019. Вип. 23, Ч. 1. С. 126-130. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/23_1_2019ua/28.pdf

3. Судомир С., Пришляк У. Перспективи розвитку готельно-ресторанного господарства в Україні. Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції «Сталий розвиток аграрної сфери: інженерно-економічне забезпечення», 25 травня 2022 р. ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут», 2022. С. 115-117. URL: https://www.bati.nubip.edu.ua/Doc/Conference/Conf_2022-05-25/Bati_Work_25-05-2022.pdf#page=115

4. Погуда Н. В., Розметова О. Г. Майбутнє сфери hospitality: аналітичний огляд 2020 року та перспективи розвитку. Інфраструктура ринку, 2021. № 51. С. 243-249. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2021/51_2021_ukr/41.pdf

5. Чаркіна Т. Ю., Марценюк Л. В., Задоя В. О., Пікуліна О. В. Стратегічні напрями управління готельно-ресторанним бізнесом в умовах кризи. Економіка та держава, 2021. № 2. С. 19-23. URL: <https://doi.org/10.32702/2306-6806.2021.2.19>

6. Баженова С., Пологовська Ю., Канцур І. Розвиток готельно-ресторанного бізнесу в умовах сьогодення. Економіка та суспільство, 2022. № 38. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-38-22>

7. Балацька Н., Каленік К., Скриннік В. Тенденції розвитку та стратегічного управління підприємствами готельно-ресторанного бізнесу. Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка, 2022. Вип. 13. С. 62-71. URL: <http://www.tnv-econom.ksauniv.ks.ua/index.php/journal/article/view/271/257>